

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО
ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ
(ОДВУ)**

**КОРОТКИЙ НАРИС
ІСТОРІЇ ОДВУ**

*За редакцією
інж. Ярослава Жмуркевича*

Після Першої світової війни українські землі опинились під окупацією Советського Союзу, Польщі, Чехословаччини, Угорщини та Румунії.

Українські діячі патріоти, а особливо ті, які брали збройну участь в боротьбі за визволення України, шукаючи шляху до звільнення українських земель від займанщини, заснували Українську Військову Організацію (УВО) під проводом полковника Євгена Коновальця.

По кількох роках існування УВО, показалося, що для успішного діяння організації потрібно було консолідації усіх визвольних рухів. Саме тому полк. Євген Коновалець заініціював скликання конгресу представників усіх самостійних організацій та рухів. Цей конгрес відбувся в Відні від 28 січня до 8 лютого 1929 року. На цьому конгресі, щоб піти назустріч вимогам часу, було засновано Організацію Українських Націоналістів (ОУН) під проводом полк. Євгена Коновальця. Для успішної дії ОУН потрібно було створити інформаційну та фінансову базу. Ясно, що таку базу потрібно було створити в країні (-нах), де була б запевнена свобода діяння, і такими країнами являлись Сполучені Штати Америки (США) та Канада.

В 1929 році, чотири місяці по Віденським Конгресі, полк. Євген Коновалець прибув до США, щоб створити організацію прихильників ОУН. По відвідинах США полк. Е. Коновальця почали творитись гуртки допомоги ОУН, які називали себе УВО. Згодом, в 1930 році, член Проводу Українських Націоналістів (ПУН-у) сотник Омелян Сенік-Грибівський відвідав США, щоб більш чітко оформити діяльність прихильників ОУН. Заходи сотника Сеніка-Грибівського завершилися успіхом. В днях 26 та 27 червня 1931 року делегати 19 новостворених, та ще не сконсолідованих організацій з різних частин США зібрались в Українському Національному Домі в Нью Йорку, та заснували Організацію Державного Відродження України (ОДВУ). На цьому з'їзді прийнято статут та вибрано Центральну Управу Організації Державного Відродження України (ЦУ ОДВУ), яка мала очолювати відділи ОДВУ в США.

Розкол в ОУН в 1940-41 роках вніс послаблення в українському національному русі в США. Та ОДВУ осталося вірним ПУН-у під проводом голови ПУН-у полк. Андрія Мельника. Воно позбулось баласту числа та осталося квалітативно більше досконалим.

В часі Другої світової війни США стає союзником СССР, тому в тому часі праця ОДВУ натрапляє на труднощі. Через неприязні діяння Стейт Департменту, переслідування діяльності ОДВУ та деяких його членів, діяльність ОДВУ дещо зменшилась.

Почавши з 1947 роком, з приїздом до США нової імміграції, діяльність ОДВУ оживає. Воно свою динаміку виявляє в посиленій громадській праці на терені США. Заходом ОДВУ в 1948 році виходить перше число журналу "Самостійна Україна" в США, який зараз виходить в Києві.

В 1957 році, біля Лігайтону в Пеннсільвенії, ЦУ ОДВУ закупила оселю. Цю оселю названо іменем поета революціонера Олега Ольжича, заступника голови ПУН-у, який в Другій світовій війні загинув трагічно в німецькому концтаборі. У цій оселі поставлено імпозантний пам'ятник Олегові Ольжичеві, а голова ПУН-у полк. Андрій Мельник посадив там символічного дуба.

ОДВУ має поважні заслуги в підготовці до заснування Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ), сьогодні Світового Конгресу Українців (СКУ), активно піддержуючи ініціативу голови ПУН-у полк. А. Мельника, щоб створити репрезентаційну організацію, яка координувала б дії українців поза кордонами України. Перший Світовий Конгрес Вільних Українців відбувся в США в Нью Йорку 1967 р. В 1978 році президентом СКВУ стає Микола Плавюк, який очолив ПУН в 1979 році та який очолює ПУН до сьогодні.

Організація Державного Відродження України була співтворцем Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (ІСНО), що служило та служить платформою співпраці споріднених організацій.

Трагічна подія в Україні — чорнобильська

Згодом серед членів ОДВУ були розходження відносно дати заснування ОДВУ. Одні уважали, що історія ОДВУ починається в 1931 році, бо ж від тоді датується назва ОДВУ. А другі уважали, що мета та завдання ОДВУ і УВО в США були ідентичні, а даліше, що члени основи ОДВУ в 1931 році це ж ті самі, що з ініціативи полк. Е. Коновальця заснували УВО в США в 1929 році. Тож вони твердили, що початком ОДВУ повинно уважатись 1929 рік.

ОДВУ на протязі свого існування сповняло свої завдання, які були начеркнені на першому його з'їзді в 1931 році, а саме: допомога самостійницьким рухам в Україні, мобілізація українських поселенців в США для поширення інформацій про поневолення українського народу його окупантами, організування фінансової допомоги діючим українським визвольним силам в Україні та в Європі як теж організування напів дипломатичних акцій в різних країнах світу. Усі ці напів дипломатичні акції проявлялись посилено в часі будівництва Карпатсько Української Держави в 1938-39 роках. ОДВУ все було вірне кличам "Нація понад усе" та "Наша сила в нас самих".

Організація Державного Відродження України росла дуже швидко, так що в 1935 році вона налічувала 80 відділів. ОДВУ ніколи не старалось опанувати громадське життя в США, хоча були часи, в яких ОДВУ мало на це достатні сили. ОДВУ завжди включалось в працю консолідаційних тіл. В тридцятих роках при ОДВУ, як основної організації, було засновано товариство Молодь Українських Націоналістів (МУН) та Український Червоний Хрест — цю назву з огляду на легальні причини було змінено на Український Золотий Хрест (УЗХ). Багато до успіху в праці ОДВУ причинилась українська преса, в США орган Українського Народного Союзу "Свобода" та "Новий Шлях" орган Українського Національного Об'єднання в Канаді.

Згідно з рішенням ПУН-у, щоб придбати прихильників для українського визвольного руху, ОДВУ в 1937 році відкрило інформаційне бюро в США в Нью Йорку, а в 1939 році в США в Вашингтоні та в Англії в Лондоні.

катастрофа в 1986 році, опісля світлі події — Акт Проголошення Самостійності України Верховною Радою України 24 серпня 1991 року, та затвердження незалежності України у всенародному референдумі 1 грудня 1991 року, створили потреби фінансової допомоги в Україні. ОДВУ в тому періоді, крім активності на громадській ниві в США, в міру спроможности помагає фінансово дітям — жертвам чорнобильської катастрофи, молодечим таборам в Україні, публікаціям книжок та журналів.

Через світла та тіні діяльності Організації Державного Відродження України очолювали її голови Центральних Управ в такому порядку:

проф. Григорій Герман

д-р Олександр Неприцький-Грановський

Володимир Різник

д-р Богдан Гнатюк

д-р Богдан Шебунчак

д-р Денис Квітковський

д-р Богдан Гнатюк

д-р Богдан Шебунчак

ред. Павло Дорожинський

д-р Петро Стерчо

д-р Михайло Пал

д-р Юрій Солтис

інж. Ярослав Жмуркевич

Володимир Зуляк

Володимир Процик

*Пам'ятник Олега Кандиби Ольжича в Лігвітоні, Па,
у виконанні скульптора
Михайла Черешньовського*